

PROGRAM WYCHOWAWCZY

Zespołu Szkół Nr 11

w Białymstoku

Na lata 2016 – 2019

Opracowanie:

mgr Izabela Malarek

mgr Marta Halicka

mgr Bożena Chrapowicka

mgr Jadwiga Zakrzewska

I. WSTĘP

1. **Ogólne założenia wychowawczo-profilaktyczne.**

Najważniejszym aspektem w życiu dziecka z upośledzeniem umysłowym jest zaspokajanie jego potrzeb fizycznych i psychicznych co stanowi podstawowy warunek jego rozwoju. Ważne miejsce w pracy z dziećmi zajmuje rozwijanie umiejętności komunikowania się, nauka samodzielności, zdobywanie i poszerzanie wiedzy o otaczającym świecie. Wychowanie w szkole ma na celu wszechstronny rozwój osobowy ucznia w wymiarze intelektualnym, psychicznym, społecznym, zdrowotnym, estetycznym, moralnym i duchowym. Praca wychowawcza to zgodne współdziałanie uczniów, nauczycieli, rodziców, pracowników szkoły, które prowadzi do osiągnięcia celów wychowania zawartych w szkolnym programie wychowawczym. Wychowawcy klas oraz zespołów edukacyjno-terapeutycznych, rewalidacyjno-wychowawczych, w szczególności organizują i koordynują działania wobec powierzonych im opiece uczniów.

2. **Podstawy prawne:**

- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka z 10 grudnia 1948 r.
- Europejska Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z 4 listopada 1950r.
- Deklaracja Praw Dziecka z 1959 r.
- Konwencja o Prawach Dziecka Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r.
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 r. (art. 48, 53, 70)
- Ustawa o systemie oświaty z 7.09.1991 r. (art. 1, 5, 33, 34a, 40)
- Ustawa z 26.01.1982 r. Karta Nauczyciela (art. 6)
- Program Polityki Prorodzinnej Państwa z 17.11.1998 r.
- Rozporządzenie MEN z 15.02.1999 r. w sprawie ramowego statutu szkoły publicznej (§2.1, § 2.2)
- Rozporządzenie MEN z 15.02.1999 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego
- Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (tekst jednolity - Dz. U. z 2002r. Nr 147, poz.1231; Dz. U. z 2007r. Nr 70, poz. 473).
- Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz.U. z 2005r. Nr 179, poz. 1485 z późniejszymi zmianami: Dz. U. z 2006r. Nr 7 poz. 47 i 48; Dz. U. z 2006r Nr 66 poz. 469; Nr 120 poz. 826).
- Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich z dnia 26 października 1982 r. (tekst jednolity: Dz.U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109 z późniejszymi zmianami)
- Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych z dnia 9 listopada 1995 r. (tekst jednolity: Dz.U. Nr 10. z 1996 r., poz. 55 z późniejszymi zmianami: 1997r. Nr 88, poz. 554 i Nr 121, poz. 770; 1999 r. Nr 96, poz.1107; 2003 r. Nr 229, poz. 2274).
- Ustawa o zmianie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 23 lipca 2008r. (Dz. U. z 2008r. Nr 180 poz. 1108). Ustawie o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 r. (Dz.U. Nr 111, poz. 535; z późniejszymi zmianami - Dz.U. Nr 113, poz. 731 z 1997 r., Dz.U. Nr 141, poz. 1183 z 2005 r.).
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz.U. Nr 180, poz. 1493).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii.
- Ramowy Statut szkoły
- Podstawa Programowa kształcenia ogólnego,
- Podstawa Programowa kształcenia ogólnego dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu

umiarkowanym lub znacznym w szkołach podstawowych i gimnazjach,
–Ramowy Program Wychowawczy Miasta Białegostoku.

3. Opis funkcjonowania szkoły:

W skład Zespołu Szkół Nr 11 w Białymstoku wchodzi: Szkoła Podstawowa Nr 17 oraz Publiczne Gimnazjum Nr 21.

Kadra pedagogiczna oraz pracownicy szkoły dokładają wszelkich starań aby stworzyć uczniom warunki niezbędne do zapewnienia komfortu psychicznego, poczucia bezpieczeństwa i akceptacji, nawiązania pozytywnego kontaktu emocjonalnego. Każdego roku dokonywana jest wielospecjalistyczna ocena poziomu funkcjonowania ucznia. Na jej podstawie opracowywany jest Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny dla każdego ucznia. W swojej pracy nauczyciele oraz pracownicy szkoły duży nacisk kładą na tworzenie sytuacji wychowawczych u uczniów umożliwiających doświadczanie relacji społecznych, przygotowanie do pełnienia ról społecznych, wzmacnianie pozytywnych przeżyć związanych z pełnionymi rolami. W toku codziennych zajęć tworzone są sytuacje uczenia incydentalnego i wykorzystywane sytuacje życiowe do rozwijania umiejętności komunikacyjnych uczniów, czynności związanych z samoobsługą oraz budzenie chęci pomocy innym.

4. Wizja szkoły:

Wizja Szkoły- szkoła nowoczesna, specjalistyczna, bezpieczna, otwarta na potrzeby uczniów. Ma na celu wszechstronny rozwój uczniów od najmłodszych lat (intelektualny, społeczny, zdrowotny, duchowy) realizowany we współpracy z rodzicami. Szkoła wprowadza nowoczesne metody terapii i aktywizuje uczniów. Indywidualizuje pracę edukacyjną, terapeutyczną i wychowawczą. Wyposaża uczniów w wiedzę i umiejętności potrzebne do dalszej edukacji, przygotowuje do samodzielnego życia. Szkoła współpracuje ze środowiskiem lokalnym realizując swoje zadania i cele.

5. Wzór absolwenta Szkoły Podstawowej Nr 17 w Białymstoku oraz Publicznego Gimnazjum Nr 21 w Białymstoku:

Działania wychowawcze nauczycieli i rodziców powinny zmierzać do osiągnięcia przez dziecko pełnej dojrzałości fizycznej, psychicznej, społecznej i duchowej. Uczeń kończący Szkołę Podstawową Nr 17 lub Publiczne Gimnazjum Nr 21 powinien w najwyższym możliwym zakresie uzyskać niezależność od innych osób w funkcjonowaniu w codziennym życiu. Absolwent posiada umiejętność nawiązywania kontaktów z innymi w sposób akceptowany przez innych.

Absolwent Zespołu Szkół Nr 11 wykazuje zainteresowanie otoczeniem, wielozmysłowo je poznaje. Umie samodzielnie poruszać się w najbliższym otoczeniu i w zgodzie z innymi funkcjonować w grupie. Jego działania są celowe i dostosowane do wieku, możliwości i zainteresowań. Jest odpowiedzialny za własne słowa i działania. Dbą o bezpieczeństwo, zdrowie oraz czysty i schludny wygląd. Potrafi odnaleźć potrzebne mu informacje np. w książce, mapie, Internecie. Potrafi przeciwstawić się, gdy ktoś namawia go do zachowań ryzykownych.

6. Wartości na których opiera się szkolny program wychowawczy:

Opracowując szkolny program wychowawczy uwzględniono wszystkie wartości, które są szczególnie ważne dla całej społeczności szkolnej. Nazywanie i uwzględnianie ich w procesie wychowania jest ze wszech miar konieczne. To azymut wychowawczy do którego dążymy. Ustalone przez społeczność szkolną wartości stały się podstawą stworzenia wizji szkoły. Stanowią również podstawę do stworzenia sylwetki absolwenta naszej szkoły.

Aby wyłonić wartości najważniejsze dla całej społeczności szkolnej rozdano uczniom, nauczycielom, rodzicom, pracownikom szkoły, listy wartości uniwersalnych z prośbą o wybranie 3-5 najważniejszych z własnego punktu widzenia. Z zebranych informacji zbudowano hierarchę wartości ważnych z punktu widzenia całej społeczności szkolnej.

7. Uczestnicy i realizatorzy szkolnego programu wychowawczego:

Szkolny Program Wychowawczy Zespołu Szkół Nr 11 w Białymstoku jest dokumentem scalającym oddziaływanie wychowawcze szkoły. Stanowi wytyczne do pracy wychowawczej dla: Dyrekcji szkoły, wychowawców, nauczycieli, psychologa, pedagoga, Samorządu Uczniowskiego, pracowników administracji szkolnej, organizacji i instytucji wspierających pracę szkoły, przy współdziałaniu rodziców i przy uwzględnieniu ich oczekiwań dydaktyczno-wychowawczych. Realizacja założeń programowych wpływa na spójność i wielokierunkowość oddziaływań wychowawczych skierowanych do uczniów szkoły.

8. Podstawy teoretyczne na których oparto konstrukcję programu:

Zasady wychowania dzieci z niepełnosprawnością są uzależnione od rodzaju niepełnosprawności. Istnieją jednak wspólne zasady pracy pedagogicznej z dziećmi odbiegającymi od normy psychofizycznej:

- Zasada wzajemnego szacunku i serdecznej życzliwości oraz zaufania i szczerzej komunikacji,
- Zasada jedności nauczania z wychowaniem,
- Zasada maksymalnego zaspokojenia potrzeb fizycznych wychowanka oraz aktywizowania go,
- Zasada indywidualizacji oraz szacunku dla wychowanka i jego trudu,
- Zasada przystosowania wymagań do możliwości wychowanka,
- Zasada terapii w przypadku możliwości choćby minimalnej poprawy stanu zdrowia
- Zasada „oprzyrządowania” i „oprotezowania” dziecka,
- Zasada realnego optymizmu i wytrwałości,
- Zasada zaangażowanej emocjonalnie współpracy z dzieckiem,
- Zasada współdziałania z rodzicami dziecka,
- Zasada integracji ze społeczeństwem (R. Lipkowski, 1979)

9. Kierunki pracy wychowawczej:

1. Uznanie godności i niepowtarzalności osoby ludzkiej.
2. Wprowadzenie wychowanków w świat relacji osobowych poprzez:
 - a) pomoc w odkrywaniu wartości i sensu życia; to wychowawca towarzyszy wychowankowi w ich odkrywaniu, dając w ten sposób możliwość kierowania życiem i rozwojem,
 - b) promowanie przykładowych relacji osobowych, przede wszystkim przykładem życia wychowawcy.
3. Udzielanie pomocy i wsparcia wychowankowi w jego rozwoju, w budowaniu przez niego własnej osobowości, świata wewnętrznych przeżyć, doświadczeń i ocen przede wszystkim poprzez stwarzanie warunków do rozwoju, do doświadczania sytuacji, w których następuje rozwój, z uznaniem zasady kierowania się ku dobru.
4. Stwarzanie sytuacji do kształtowania w wychowankach umiejętności, kompetencji i postaw społecznych, takich jak: tolerancja, szacunek i wrażliwość na drugiego człowieka, poprzez poznanie jego pochodzenia, tradycji kulturowej i religijnej.
5. Odkrywanie i rozwijanie talentów i uzdolnień wychowanków, diagnozowanie i rozwijanie potencjału poprzez wspieranie i mądre towarzyszenie.
6. Tworzenie bezpiecznej dla uczniów przestrzeni szkolnej rządzącej się stabilnymi, jasnymi zasadami i regulaminami, które uczeń współtworzy i akceptuje.
7. Troska o etos wychowawczy szkoły poprzez pielęgnowanie tradycji z uwzględnieniem znajomości historii przekładającej się na szacunek dla symboli narodowych i szkolnych, przygotowania kalendarza uroczystości szkolnych i ceremonii, dbałości o uczniowski strój codzienny i galowy, kulturę słowa oraz o miejsce nauki i wychowania.
8. Kształtowanie postaw patriotycznych poprzez szkolne obchody świąt państwowych, podejmowanie tematyki patriotycznej na zajęciach edukacyjnych, uczestnictwo uczniów w pozaszkolnych uroczystościach i działaniach o charakterze patriotycznym; budowanie więzi z „małą ojczyzną”- jej tradycjami i wielokulturowością; sumiennosc i uczciwość w realizacji codziennych zadań i obowiązków, troska o tożsamość.
9. Personalizacja życia w szkole i rodzinie poprzez nieustanny proces rozwoju i

doskonalenia osobowego wszystkich uczestników procesu wychowawczego: nauczycieli-wychowawców, rodziców i wychowanków; realizowanie programu we współpracy z rodzicami w zakresie organizacji pracy, dydaktyki i organizacji przestrzeni.

10. Stwarzanie warunków do realizacji edukacji medialnej i roztropnego korzystania z mediów oraz udziału wychowanków w edukacji kulturalnej na wysokim poziomie.

11. Tworzenie spójnego środowiska wychowawczego: szkoła i rodzina; wspieranie rodziców w procesie wychowawczym i pomoc w rozwijaniu ich kompetencji wychowawczych; ciągły rozwój osobowy nauczycieli jako mistrzów, otwartość na nowe, rozpoznane i sprawdzone metody, wartościowe projekty wychowawcze wprowadzane za zgodą rodziców.

10. Powinności wychowawcze:

Podstawowym zadaniem wychowawczym i opiekuńczym szkoły jest rozpoznawanie potrzeb uczniów w zakresie bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego. Dlatego nauczyciele dbają o życie, zdrowie i bezpieczeństwo uczniów, wspierają ich rozwój psychofizyczny, pomagają w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych oraz pokonywaniu słabości. Każdy nauczyciel jest osobą, która nie tylko przekazuje wiedzę, ale i wychowuje. Podstawową powinnością wychowawczą jest przygotowanie uczniów do radzenia sobie w zmieniającym się współczesnym świecie, przy jednoczesnym realizowaniu systemu wartości opartego na szacunku wobec drugiego człowieka.

W tym zakresie szkoła:

- zapewnia uczniom bezpieczeństwo w trakcie zajęć organizowanych na terenie placówki, poza budynkiem szkolnym oraz w czasie wycieczek,
- zabezpiecza doraźną pomoc medyczną,
- zapewnia uczniom warunki do rozwoju kultury fizycznej, kształtuje nawyki uprawiania sportu, turystyki i innych form aktywnego wypoczynku,
- organizuje pomoc materialną dla uczniów, wymagających wsparcia materialnego w zakresie wyposażenia edukacyjnego przy współpracy z Urzędem Miasta, MOPR i Radą Rodziców,
- zapewnia uczniom, w zależności od potrzeb, różnorodne zajęcia, w tym dydaktyczno - wyrównawcze, rozwijające uzdolnienia, specjalistyczne,

Współpracuje z instytucjami wspierającymi pracę szkoły w zakresie:

- diagnozy i terapii uczniów,
- psychoedukacji i profilaktyki,
- zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony,
- wspomaganie sytuacji życiowej uczniów.

II. Cele wychowawcze szkoły

Cele główne:

1. Wszechstronny rozwój ucznia we wszystkich sferach jego osobowości (w wymiarze intelektualnym, psychicznym, zdrowotnym, estetycznym, moralnym, duchowym).
2. Przygotowanie do życia i na miarę możliwości psychofizycznych -aktywnego udziału w grupie i w społeczeństwie.
3. Kształtowanie sposobu myślenia i postaw prospołecznych.
4. Diagnozowanie zagrożeń, wyposażanie uczniów w wiedzę i umiejętności pomagające w radzeniu sobie z tymi zagrożeniami, proponowanie alternatywnych sposobów funkcjonowania, ochrona przed bezpośrednimi zagrożeniami.

Cele szczegółowe (operacyjne):

Szkoła Podstawowa

- uczniowie nawiązują relacje koleżeńskie,
- komunikują swoje potrzeby, zwracają się po pomoc,

- potrafią rozpoznać lub wskazać na symbolach różne uczucia: radość, złość, itp.,
- samodzielnie wykonują czynności samoobsługowe, pomagają innym,
- znają imiona kolegów i koleżanek ze swojej klasy,
- potrafią uczestniczyć w zabawie z rówieśnikami,
- w czasie gier i zabaw potrafią przestrzegać określonych zasad,
- biorą udział w apelach, konkursach, zawodach sportowych,
- dbają o rzeczy własne i innych,
- potrafią zwrócić się po pomoc do wychowawcy, pedagoga, psychologa lub innego nauczyciela,
- stosują zwroty i formy grzecznościowe,
- są koleżeńscy wobec kolegów i koleżanek,
- znają swoje najbliższe otoczenie,
- wiedzą gdzie znajduje się ich klasa oraz inne pomieszczenia szkolne,
- uczniowie znają adres szkoły,
- znają środowisko społeczno przyrodnicze,
- uczestniczą w różnych zajęciach i kołach zainteresowań,
- chętnie biorą udział w występach szkolnych i poza szkołą,
- znają kalendarz imprez szkolnych,
- znają datę swoich urodzin,
- potrafią złożyć życzenia z okazji Dnia Matki, Ojca, Dnia Babci i Dziadka,
- znają barwy i symbole narodowe,
- dbają o zielen wokół szkoły,
- w czasie wycieczek do parku nie deptają trawników, nie niszczą zieleni,
- uczestniczą w akcji „Sprzątanie Świata”, „Dzień Ziemi”,
- odczuwają radość z osiągniętych sukcesów w różnych konkursach artystycznych i zawodach sportowych,
- chętnie uczestniczą w zajęciach wychowania fizycznego, są przygotowani do zajęć, posiadają odpowiedni strój,
- biorą udział w różnych zawodach sportowych,
- korzystają z biblioteki szkolnej samodzielnie bądź z pomocą nauczyciela,
- w zależności od swoich możliwości intelektualnych obcuja z książką,
- potrafią korzystać z WC,
- po wyjściu z toalety myją ręce,
- koncentrują się na zajęciach,
- doskonalą swoje umiejętności,
- mają poczucie przynależności do zespołu klasowego,
- stosują się do zasad wyznaczonych przez zespół klasowy,
- pełnią w klasie określoną rolę,
- biorą udział w uroczystościach szkolnych,
- znają numery tel. alarmowych: pogotowia, straży pożarnej, policji,
- o niebezpieczeństwie informują dorosłego,
- stosują się do zasad w wypadku zagrożenia,

Cele szczegółowe (operacyjne):

Gimnazjum:

- uczniowie potrafią nawiązywać właściwe relacje z rówieśnikami i dorosłymi,
- mówią o swoich potrzebach oraz emocjach,
- uczniowie rozumieją stany emocjonalne,
- potrafią zwrócić się po pomoc,
- potrafią przygotować sobie posiłek,
- znają rolę rodziców, rodzeństwa i swoją w rodzinie,
- pomagają rodzicom w czynnościach domowych,
- znają swoje prawa i obowiązki,

- mają poczucie przynależności do klasy,
- uczestniczą w życiu społecznym na miarę swoich możliwości,
- potrafią pracować w zespole,
- biorą udział w różnych imprezach szkolnych,
- znają i stosują reguły obowiązujące w szkole,
- znają swoje słabe i mocne strony,
- nawykowo stosują zwroty grzecznościowe,
- panują nad swoim postępowaniem,
- szanują dorosłych, młodszych i rówieśników,
- znają swoje otoczenie,
- wymieniają nazwy instytucji, z których będą korzystać i wiedzą gdzie się one znajdują,
- chętnie rozwijają swoje zainteresowania,
- potrafią wystąpić w roli odbiorcy i twórcy kultury,
- potrafią mówić o swoich przeżyciach i emocjach z tym związanych,
- znają tradycje szkolne, święta rodzinne i narodowe,
- potrafią właściwie zachować się podczas śpiewania hymnu narodowego,
- znają drzewo genealogiczne swojej rodziny,
- uczniowie znają różne środowiska przyrodnicze,
- dbają o środowisko naturalne,
- mają świadomość osiągniętych sukcesów na szczeblu klasy, szkoły, miasta, kraju,
- aktywnie ćwiczą na zajęciach wychowania fizycznego,
- uprawiają różne dyscypliny sportu,
- korzystają z biblioteki szkolnej,
- wypożyczają książki do domu,
- samodzielnie poszerzają swoją wiedzę,
- potrafią zadbać o higienę osobistą, swoje zdrowie i wygląd zewnętrzny,
- zachowują zasady bezpieczeństwa w domu, szkole i miejscach publicznych,
- znają zasady zdrowego odżywiania się,
- potrafią wyznaczyć sobie cel do realizacji,
- znają swoje możliwości – wiedzą jakie czynności potrafią wykonywać dobrze,
- planują własną przyszłość,
- dokonują wyboru członków samorządu klasowego i szkolnego,
- uczestniczą w organizowaniu imprez szkolnych,
- reagują na występujące zagrożenia,
- wzywają pomoc w razie wypadku (znają tel. alarmowe),

III. Zadania i sposoby ich realizacji.

Zadania	Sposoby realizacji	Termin realizacji	Osoby odpowiedzialne
Rozwijanie motywacji do porozumiewania się z drugą osobą (rówieśnikiem, dorosłym), komunikowania potrzeb i stanów emocjonalnych. Wprowadzanie uczniów w świat relacji osobowych.	-wzmacnianie stosowania form komunikacji werbalnej, pozawerbalnej, metod alternatywnych i wspomagających adekwatnych do sytuacji, -ćwiczenie umiejętności otwartego komunikowania swoich próśb i oczekiwań, -ćwiczenia umiejętności rozpoznawania własnych stanów psychicznych oraz innych osób, -promowanie przykładowych relacji osobowych,	cały rok szkolny, według planów pracy,	wychowawcy nauczyciele, pedagog, psycholog,
Rozwijanie	-ćwiczenie empatii, aranżowanie sytuacji	cały rok	wychowawcy

umiejętności komunikacyjnych uczniów w sytuacjach edukacyjnych i życiowych.	problemowych, -opanowanie umiejętności otwartego i bezpośredniego wyrażania swoich próśb,	szkolny, według planów pracy,	nauczyciele, pedagog, psycholog,
Wdrażanie do samodzielnego wykonywania czynności związanych z samoobsługą, czynności związanych z wypełnianiem obowiązków domowych.	- zajęcia praktyczne w pracowniach gospodarstwa domowego i technicznej, -praca indywidualna z uczniem w czasie zajęć rewalidacyjnych, -modelowanie wzorców zachowań, wdrażanie do życia w prawidłowo funkcjonującej rodzinie poprzez pokazy, pogadanki, zajęcia z książką, filmy i inne -monitorowanie umiejętności samodzielnego wykonywania obowiązków w domu.	cały rok szkolny, według planów pracy,	wychowawcy nauczyciele, pedagog, psycholog,
Doświadczanie relacji społecznych, przygotowanie do pełnienia ról społecznych, wzmacnianie pozytywnych przeżyć związanych z pełnionymi rolami nauka działania w grupie rówieśniczej, budzenie chęci pomocy innym. Wsparcie wychowanków w rozwoju, w budowaniu własnej osobowości, świata wewnętrznych przeżyć, doświadczeń.	- ćwiczenie umiejętności nawiązywania poprawnych kontaktów między rówieśniczych i z dorosłymi. - zaznajomienie z regulaminami obowiązującymi w klasie, poszczególnych pomieszczeniach w szkole, - uczestnictwo w grach i zabawach integrujących, - modelowanie umiejętności pomagania słabszym i młodszym kolegom, - gry i zabawy w grupie z przestrzeganiem określonych reguł. -gry i zabawy kształtujące poczucie bycia członkiem zespołu klasowego i szkolnego, -przestrzeganie zasady tworzenia atmosfery życzliwości, serdeczności w klasie, szkole. -rozumienie potrzeby wyznaczania sobie celów i dążenie do ich osiągnięcia, -planowanie własnej przyszłości, kariery zawodowej,	cały rok szkolny, według planów pracy,	wychowawcy nauczyciele, pedagog, psycholog,
Uczenie zasad współżycia społecznego(wszczególności pomoc sąsiedzka i inne zachowania prospołeczne, poszanowanie godności osobistej drugiego człowieka, uprzejmość i życzliwość).	-współdziałanie uczniów w organizacji i przebiegu imprez oraz uroczystości szkolnych, -konsekwentne egzekwowanie stosowania się do reguł obowiązujących w szkole, -podejmowanie tematyki na zajęciach poprzez opowiadania, rozmowę nauczającą, scenki dramatyczne. -kształtowanie u uczniów i wychowanków umiejętności życiowych, w szczególności	cały rok szkolny, według planów pracy,	wychowawcy nauczyciele, pedagog, psycholog,

	<p>samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji</p> <p>-kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów i wychowanków w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu,</p>		
<p>Kształtowanie umiejętności radzenia sobie w różnych sytuacjach społecznych, uczenie umiejętności rozwiązywania sytuacji konfliktowych.</p>	<p>-przybliżanie dzieciom sytuacji problemowych na podstawie baśni, bajek, opowiadań, obserwacji sytuacji z życia codziennego,</p>	cały rok szkolny, według planów pracy,	wychowawcy nauczyciele, pedagog, psycholog,
<p>Uczenie umiejętności kierowania własnym postępowaniem, rozwijanie umiejętności dokonywania wyboru i budzenie poczucia odpowiedzialności za własne decyzje, uczenie obowiązkowości i kształtowanie niezależności uczuciowej.</p>	<p>-ćwiczenie umiejętności adekwatnej oceny swojego postępowania,</p> <p>-poznawanie swoich zalet i wad w toku codziennych zajęć,</p> <p>-kształtowanie umiejętności dostrzegania wpływu innych na nasze postępowanie,</p> <p>-próby wykształcenia postawy krytycyzmu wobec wzorców propagowanych przez rówieśników,</p> <p>-rozwijanie i wzmocnienie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów i wychowanków</p>	cały rok szkolny, według planów pracy,	wychowawcy nauczyciele, pedagog, psycholog,
<p>Poznanie otoczenia w którym przebywa uczeń, instytucji i obiektów, z których będzie w przyszłości korzystał.</p>	<p>-wyzwalanie aktywności uczniów,</p> <p>-realizacja zagadnienia na zajęciach funkcjonowania w środowisku, godzinie do dyspozycji wychowawcy,</p> <p>-tworzenie sytuacji problemowych i nakłanianie do ich rozwiązania,</p> <p>-organizowanie wyjść i wycieczek do instytucji, miejsc użyteczności publicznej,</p>	cały rok szkolny, według planów pracy,	wychowawcy nauczyciele, pedagog, psycholog,
<p>Umożliwienie uczniom udziału w różnych wydarzeniach społecznych i kulturalnych w roli odbiorcy i twórcy kultury, uczenie przy tym wyrażania swoich przeżyć i emocji.</p>	<p>-prezentowanie różnorodnych aktywności twórczych,</p> <p>-umiejętne, kulturalne i aktywne spędzanie czasu wolnego</p> <p>-rozwijanie zainteresowań muzycznych i tanecznych poprzez uczestnictwo w zajęciach zespołu muzycznego, udział w festiwalach i konkursach tanecznych i piosenkarskich.</p> <p>-systematyczne spotkania w ramach koła teatralnego,</p> <p>-zapoznanie z różnego rodzaju utworami literackimi i specyfiką pracy aktora,</p>	cały rok szkolny, według planów pracy,	wychowawcy nauczyciele, pedagog, psycholog,

	<ul style="list-style-type: none"> -rozwijanie zainteresowań teatralnych i twórczych, motywowanie do podejmowania samodzielnych prób aktorskich -przygotowanie inscenizacji, występów artystycznych oraz scenografii dla imprez i uroczystości organizowanych w szkole i poza szkołą. 		
Przybliżanie tradycji i obyczajów lokalnych, narodowych, rozbudzenie poczucia przynależności do społeczności lokalnej, regionu, kraju, Europy.	<ul style="list-style-type: none"> - organizacja wycieczek, zwiedzanie ciekawych miejsc, zabytków, oglądanie ciekawych wystaw. -realizacja na zajęciach tematów poruszających tematykę regionalnych obyczajów, tradycji. -uwrażliwianie na piękno środowiska naturalnego naszego regionu, -przedstawianie historii rodzinnej ucznia na tle historii regionu. -poszerzanie wiedzy na temat Unii Europejskiej, 	cały rok szkolny, według planów pracy,	wychowawcy nauczyciele, pedagog, psycholog,
Umożliwienie poznawania środowiska przyrodniczego, budzenie zainteresowania i szacunku dla otaczającej przyrody i wychowanie do życia w harmonii z przyrodą.	<ul style="list-style-type: none"> - organizacja wycieczek i spacerów do różnych ekosystemów, instytucji, itp. - organizacja i udział w uroczystościach: Dzień Wiosny, Światowy Dzień Ziemi, -organizowanie i udział w akcjach związanych z ochroną środowiska naturalnego, -konkursy i uroczystości o tematyce ekologicznej, -prace praktyczne na rzecz ochrony środowiska -realizacja projektu edukacyjnego, 	cały rok szkolny, według planów pracy,	wychowawcy nauczyciele, pedagog, psycholog,
Wspieranie rozwoju sprawności psychofizycznej uczniów. Odkrywanie i rozwijanie talentów i uzdolnień wychowanków.	<ul style="list-style-type: none"> -stwarzanie sytuacji umożliwiających wszechstronny rozwój uczniów, -prezentowanie dorobku artystycznego i wytworów na forum klasy, szkoły, miasta, kraju -organizowanie i udział w rozmaitych konkursach i imprezach artystycznych, -organizowanie zajęć pozalekcyjnych stosownie do aktualnych potrzeb i zainteresowań uczniów, -diagnozowanie i rozwijanie potencjału uczniów 	cały rok szkolny, według planów pracy,	wychowawcy nauczyciele, pedagog, psycholog,
Tworzenie warunków do uprawiania przez uczniów różnych dyscyplin sportu, udziału w zawodach sportowych, turystyce i	<ul style="list-style-type: none"> -egzekwowanie odpowiedniego ubioru sportowego, -aktywny udział w lekcjach wychowania fizycznego, -prowadzenie ćwiczeń śródlekcyjnych i relaksacyjnych, 	cały rok szkolny, według planów pracy,	wychowawcy nauczyciele, pedagog, psycholog,

krajoznastwie.	<ul style="list-style-type: none"> -udział w zajęciach gimnastyki korekcyjnej, - organizacja i uczestnictwo w wielu różnych formach sportowych i turystycznych, - Olimpiady Specjalnie -Turnieje Piłki Nożnej -Mitingi lekkoatletyczne 		
Rozwijanie i utrwalanie nawyków czytelnicych.	<ul style="list-style-type: none"> -lekcje biblioteczne, wyposażające uczniów w kompetencje niezbędne w korzystaniu z warsztatu informacyjnego biblioteki i z dokumentów zgromadzonych w bibliotece. -wycieczki uczniów do bibliotek poza szkolnych do archiwów, do muzeów, ośrodków informacji i różnych instytucji kultury. -indywidualny instruktaż udzielony przez bibliotekarza zależnie od sytuacji i potrzeb użytkowników biblioteki. -różne formy pracy z książką, korzystanie z mediów we wszystkich formach procesu dydaktyczno – wychowawczego: na lekcjach, na godzinie wychowawczej, w pracy domowej uczniów, na zajęciach pozalekcyjnych organizowanych przez bibliotekę, kół zainteresowań 	cały rok szkolny, według planów pracy,	wychowawcy nauczyciele, pedagog, psycholog,
Ćwiczenie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji i umiejętne wykorzystanie ich w praktyce. Realizacja edukacji medialnej. Wdrażanie do roztropnego korzystania z mediów.	<ul style="list-style-type: none"> -lekcje wyposażające uczniów w kompetencje niezbędne w korzystaniu z warsztatu informacyjnego biblioteki i z dokumentów zgromadzonych w bibliotece, -prezentacja możliwości korzystania z różnych źródeł informacji na zajęciach lekcyjnych, rewalidacyjnych, -lekcje wyposażające uczniów w kompetentne korzystanie z dostępnych mediów. 	cały rok szkolny, według planów pracy,	wychowawcy nauczyciele, pedagog, psycholog,
Propagowanie zdrowego i higienicznego trybu życia.	<ul style="list-style-type: none"> -ćwiczenie nawyków i umiejętności higienicznych, -ćwiczenie umiejętności korzystania z pomieszczeń sanitarnych, -zapoznanie z zasadami pielęgnacji skóry, -uświadomienie zagrożeń płynących z nadmiernego hałasu, zbyt długiego przebywania na słońcu. -zaznajomienie z przepisami bezpieczeństwa w domu, szkole, miejscach publicznych, -prezentowanie różnic w układaniu jadłospisu ze względu na kulturę, wiek, stan zdrowia, rodzaj pracy, 	cały rok szkolny, według planów pracy,	wychowawcy nauczyciele, pedagog, psycholog,

	<ul style="list-style-type: none"> -praktyczne ćwiczenia higienicznej produkcji i przechowywania, przenoszenia żywności, prawa konsumenta, reklamacje żywności. -prezentacje różnych form aktywności fizycznej w różnych okresach życia i stanach zdrowia, -uwypuklenie różnic między wypoczynkiem biernym i czynnym, -higiena pracy umysłowej i snu 		
Wdrażanie do planowania własnych działań i przewidywania ich skutków.	<ul style="list-style-type: none"> -wskazywanie na potrzebę wyznaczania sobie celów i dążenie do ich osiągnięcia, -przedstawienie możliwości realizowania się w różnych zawodach i czynnościach zawodowych, -planowanie własnej przyszłości, -wdrażanie do samokontroli i umiejętności dokonania samooceny. 	cały rok szkolny, według planów pracy,	wychowawcy nauczyciele, pedagog, psycholog,
Rozwijanie samorządnej działalności uczniów. Współtworzenie z uczniami bezpiecznej przestrzeni szkolnej z jasnymi, stabilnymi zasadami i regulaminami współtworzonymi przez uczniów.	<ul style="list-style-type: none"> -wybór samorządu klasowego i szkolnego, -współdziałal uczniów w organizacji i przebiegu imprez oraz uroczystości szkolnych, -realizacja tematyki na lekcjach wychowawczych, -organizowanie apeli szkolnych, 	cały rok szkolny, według planów pracy,	wychowawcy nauczyciele, pedagog, psycholog,
Przestrzeganie zasad bezpieczeństwa i umiejętności niesienia pierwszej pomocy.	<ul style="list-style-type: none"> -ćwiczenia praktyczne udzielania pierwszej pomocy w najczęstszych przypadkach zagrożenia życia, -wzywanie pomocy w nagłych wypadkach, zachowanie w sytuacji zagrożenia, zapoznanie z zasadami postępowania w razie zauważenia ognia, sygnałami alarmowymi na wypadek zagrożenia, z planami ewakuacji. 	cały rok szkolny, według planów pracy,	wychowawcy nauczyciele, pielęgniarka szkolna, pedagog, psycholog,
Pielęgnowanie tradycji szkoły, znajomości historii. Kształtowanie postaw patriotycznych.	<ul style="list-style-type: none"> -szkolne obchody świąt państwowych, -podejmowanie tematyki patriotycznej na zajęciach edukacyjnych, -uczestnictwo uczniów w pozaszkolnych uroczystościach i działaniach o charakterze patriotycznym, -budowanie więzi z „małą ojczyzną”, jej tradycjami i wielokulturowością, -modelowanie postawy sumiennosci i uczciwości w realizacji codziennych zadań 	cały rok szkolny	Wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog, specjaliści z danej dziedziny

	i obowiązków, -wprowadzenia na zajęciach edukacyjnych pojęcia „tożsamość”.		
Współpraca wychowawcza z rodzicami uczniów. Tworzenie spójnego środowiska wychowawczego: szkoła i rodzina; ciągły rozwój osobowy nauczycielowania jako mistrzów, otwartość na nowe, rozpoznane i sprawdzone metody.	-współtworzenie programu wychowawczego oraz organizacji procesu nauczania, -uczestniczenie w zebraniach, dniach otwartych, warsztatach, prelekcjach poświęconych zagadnieniom wychowawczym, -informowanie o przyczynach nieobecności dziecka na zajęciach, -indywidualne konsultacje z nauczycielami, -zgłaszanie i podejmowanie przez rodziców inicjatyw w zakresie organizacji świąt, uroczystości, imprez szkolnych, -projekty wychowawcze wprowadzane za zgodą rodziców, -poszerzanie wiedzy rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń, zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji psychoaktywnych, a także suplementów diety i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach.	Cały rok szkolny	Wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog, specjaliści z danej dziedziny

Sposoby realizacji zadań:

1. apele, imprezy klasowe, szkolne i środowiskowe
2. spotkania z Policją, Strażą Miejską (prelekcje, pogadanki)
3. organizowanie konkursów przedmiotowych i artystycznych
4. organizowanie i udział w imprezach sportowych
5. współpraca z rodzicami
6. indywidualna praca z uczniem
7. prezentacja osiągnięć dzieci (wystawy prac dzieci)
8. zajęcia pozalekcyjne (wyrównawcze, koła zainteresowań, programy własne nauczycieli)
9. redagowanie gazetki szkolnej
10. projekcje filmów instruktażowych i dokumentalnych
11. materiały informacyjne i promocyjne
12. działalność Samorządu Uczniowskiego
13. udział w imprezach kulturalnych poza szkołą (wystaw, muzea, biblioteki itp.)

IV. Szkoła prowadzi systematyczną działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną wśród uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów oraz nauczycieli, wychowawców i inny, pracowników szkoły w celu przeciwdziałania narkomanii.

Działalność ta obejmuje działania uprzedzające mające na celu przeciwdziałanie pojawieniu się

zachowań ryzykownych związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych przez uczniów i wychowanków, charakteryzujących się nieprzestrzeganiem przyjętych dla danego wieku zwyczajowych norm i wymagań, niosących ryzyko negatywnych konsekwencji dla zdrowia fizycznego i psychicznego ucznia lub wychowanka oraz jego otoczenia społecznego.

Działalność wychowawcza w szkole polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganie ucznia i wychowanka w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

1.fizycznej-ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia i wychowanka wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych;

2.psychicznej-ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, ukształtowanie postaw sprzyjających wzmacnianiu zdrowia własnego i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia, poczucia siły, chęci do życia i witalności;

3.społecznej-ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz ćwiczeniu umiejętności wypełniania ról społecznych;

4.aksologicznej-ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.

2. Działalność wychowawcza obejmuje w szczególności:

1.współpracę z rodzicami lub opiekunami uczniów i wychowanków w celu budowania postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia;

2.kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie należy do jednych z najważniejszych wartości w życiu;

3.wzmacnianie wśród uczniów i wychowanków więzi ze szkołą lub placówką oraz społecznością lokalną;

4.kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole lub placówce, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, wychowanków i wychowawców, a także nauczycieli, wychowawców i rodziców lub opiekunów, w tym wzmacnianie więzi z rówieśnikami oraz nauczycielami i wychowawcami;

5.doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami, wychowankami oraz ich rodzicami lub opiekunami oraz warsztatowej pracy z grupą uczniów lub wychowanków;

6.wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców oraz rodziców lub opiekunów;

7.wspieranie edukacji rówieśniczej i programów rówieśniczych mających na celu modelowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych.

8. Działalność edukacyjna w szkole i placówce polega na stałym poszerzeniu i ugruntowaniu wiedzy i umiejętności u uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców z zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia.

V. Kalendarz świąt i uroczystości.

PLAN UROCZYSTOŚCI I IMPREZ SZKOLNYCH

LP	RODZAJ IMPREZY	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN
1.	Rozpoczęcie roku szkolnego	Dyrektor szkoły	IX
2.	Wybory do Samorządu Szkolnego	Pedagog , nauczyciele świetlicy	IX
3.	Akcja „Sprzątanie świata”	Samorząd Uczniowski	IX
4.	Uroczyste otwarcie boiska szkolnego, XIV Turnie Piłki Nożnej,	Żukowska M., Gołaszewska A., Broda K., Mieszkowska-Zubrzycka M., Siwiec E., Kamińska M., Tomar S., Gałan D., Wolska-Białek E.,	IX
5.	Pasowanie na ucznia	Gołębiewska U., Żukowska M., Małyszko E., Samorząd Uczniowski,	X
6.	Dzień Nauczyciela	Gałań D., Gołębiewska U., Mieszkowska-Zubrzycka M., Aniserowicz M., Niegowska B.,	X
7.	Podlaski Miting w gimnastyce i judo	Siwiec E., Kamińska M., Gołębiewska U.,	X/XI
8.	„Szczęście oczami dziecka”-międzyszkolny konkurs plastyczny	Fiedorczuk K., Rudzińska A., Kryńska W., Wolski A., Dudzińska M.,	
9.	Obchody Roku Henryka Sienkiewicza	Dworzańczyk J., Rudzińska A., Gołaszewska A.,	
10.	Święto Odzyskania Niepodległości	Fiedorczuk K., Dworzańczyk J., Broda K.	
11.	Andrzejki	Samorząd Uczniowski	XI
12.	Spotkanie oplatkowe	Staniewicz H., Jacewicz E., ks. Robert Rafało,	XII
13.	Spotkanie oplatkowe dla pracowników Zespołu Szkół Nr 11 w Białymstoku, w tym dla emerytów.	Przewodniczący Związków Zawodowych działających w Szkole.	XII
14.	Choinka	Kryńska W., Fiedorczuk K., Rudzińska A., Dudzińska M.,	I
15.	Walentynki	Samorząd Uczniowski, Mieszkowska-Zubrzycka M.	II
16.	Olimpijka-„Wesoło i zdrowo bawimy się na sportowo”,	Siwiec E., Kamińska M., Gołębiewska U.,	II
17.	Konkurs ortograficzny	Dworzańczyk J., Gałań D., Rudzińska A.,	II
18.	Dzień Otwarty	Halicka M., Śniec D., Chrapowicka B., Olchin-Domanowska K.,	III
19.	Powitanie wiosny	Świenc J., Zubrzycka-Mieszkowska M., Rudzińska A., Chrapowicka B., Bogalska M.,	III
20.	Rekolekcje wielkopostne	Staniewicz H., ks.Robert Rafało,	III

21.	Dzień Życia	Staniewicz H., Malarek I.,	III/IV
22.	Dzień Ziemi	Samorząd Uczniowski	IV
23.I	„Świecimy na niebiesko”-światowe dni wiedzy o autyzmie.	Czarnecka R., Halicka M., Olchin-Domanowska K., Rojkowska U.,	IV
24.	Akademia z okazji 3 Maja	Fiedorczuk K., Wolski A., Gołębowska U., Bogalska M., Rojkowska U.	V
25.	Dzień Europejski	Rowicka-Krupa E., Mosiej P., Gałan D., Gołębowska U.	V
26	Dzień Sportu	Siwiec E., Kamińska M., Tomar S., Mosiej P.,	V
27.	Konkurs recytatorski „Recytuje każdy z nas”	Galan D., Turowska K., Rudzińska A.,	V/VI
28.	Dzień Rodziny	Halicka M., Malarek I., Wawrentowicz J., Mosiej P., Kamińska M., Niegowska B., Rojkowska U., Czarnecka R., Wolski A.,	VI
29.	XVIII Festiwal Piosenki Religijnej	Gołaszewska A., Mosiej P., Staniewicz H., Wawrentowicz J., Maksimowicz A., Olchin-Domanowska K., Broda K.	VI
30.	Pożegnanie gimnazjalistów	Aniserowicz M., Gołębowska U.,	VI
31.	Zakończenie roku szkolnego	Dyrektor	VI